Gemeente Borger-Odoorn

85057-2022:189138

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Behandelend ambtenaar: W. Leistra
Afdeling/cluster: Financiën
Portefeuillehouder: H.J. Zwiep

Registratienummer: 85057-2022:189138

Onderwerp:
Begroting 2023

Voorgestelde wijze van afdoening:

Beslispunten:

1. De urgente maatschappelijke opgaven voor 2023 vaststellen.
2. De bestuurlijke bestedingsvoorstellen 2023 vaststellen.
3. De stijging van het tarief OZB van 2,75% vaststellen.
4. De uitgangspunten voor de tarieven afvalstoffenheffing en rioolrechten vaststellen.
5. De begroting 2023, met inachtneming van de bovenstaande beslispunten, vaststellen.

Inleiding
Voor u ligt de eerste begroting van de bestuursperiode 2022 – 2026. Een begroting met de nodige ambities en met een aantal urgente maatschappelijke thema's die in 2023 invulling moeten krijgen.

We leven in onzekere tijden. Stijgende energieprijzen, een vluchtelingencrisis in Europa, ongekende inflatie en een pandemie die ieder moment weer de kop kan opsteken. Soms lijkt het of alles samenkomt. We merken in gesprekken dat dit leeft onder onze inwoners. Het gaat om ontwikkelingen die onvoorspelbaar en complex zijn, en die zich ver over de gemeentegrenzen uitstrekken. Maar ze raken onze inwoners wel. Daarbij komt dat bij veel inwoners het vertrouwen in de overheid is gedaald. Er is behoefte aan duidelijkheid en perspectief.

Tussen al deze ontwikkelingen zoeken wij als college een evenwicht. In wat we willen realiseren in Borger-Odoorn (het coalitieakkoord) en wat we daadwerkelijk kunnen waarmaken in de komende jaren. Dat vraagt focus en keuzes maken. Dat hebben we niet alleen binnen de muren van het gemeentehuis gedaan, maar ook op locatie met onze inwoners.

De uitkomst van de zoektocht is dat er in deze begroting een vijftal urgente maatschappelijke opgaven worden gepresenteerd:
- Duurzaamheid;
- Wonen;
- Armoede;
- Voorzieningen en zorg dichterbij;

- Preventie en inclusie.

De opgaven zijn urgent, omdat wij als college het belang voelen om snel op deze onderwerpen te handelen. De urgente maatschappelijke opgaven komen ook naar voren vanuit het coalitieakkoord. Verschillende onderwerpen uit het coalitieakkoord zijn namelijk gekoppeld aan de urgente maatschappelijke opgaven.

De urgente maatschappelijke opgaven hebben wel een dynamisch karakter. Dat betekent dat er gedurende de bestuursperiode ook nieuwe kunnen worden toegevoegd of dat sommige niet tot 2026 prioriteit zullen krijgen. We zien namelijk dat de maatschappelijke ontwikkelingen sneller gaan dan ooit en dat we flexibel moeten blijven om hierop te anticiperen. Een belangrijke voorwaarde bij uitvoering van de verschillende opgaven is participatie. Participatie gaan we verder handen en voeten geven en moet onderdeel worden van ons DNA.

Vanuit het coalitieakkoord is ook een aantal financiële kaders meegegeven. In deze begroting zijn deze kaders verwerkt. De beschikbare middelen die hieruit voortvloeien zijn in deze begroting vertaald in bestedingsvoorstellen om met de urgente maatschappelijke opgaven aan de slag te kunnen.

Ook bevat deze begroting meerdere voorstellen om te investeren in maatschappelijk vastgoed. Voorbeelden hiervan zijn de realisatie van een nieuwe basisschool en de nieuwbouw van sporthal De Koel in Borger. Naast deze investeringen zijn in deze begroting ook bestuurlijke voorstellen verwerkt zoals het structureel maken van de budgetten voor de ouderenadviseur en het dorpsbudget.

Wij zijn er trots op de begroting 2023, met de daarin opgenomen voorstellen, aan de gemeenteraad aan te kunnen bieden.

Beoogd effect
1. De voorgestelde maatschappelijke opgaven zijn de basis voor de koers van de gemeente in 2023.
2. Door in te stemmen met de bestuurlijke bestedingsvoorstellen is de gemeente in staat om de voorgestelde opgaven en doelen uit te kunnen voeren.
3. Door in te stemmen met de verhoging van de OZB van 2,75% voldoen we aan het coalitieakkoord 2022-2026.
4. Door in te stemmen met de uitgangspunten voor de tarieven van afvalstoffenheffing en rioolrechten voldoen we aan de door de raad vastgestelde kaders zoals opgesteld in de kadernota 2023.
5. De Begroting 2023 dient voor 15 november 2022 door de raad te worden vastgesteld en worden aangeboden aan onze toezichthouder, de provincie Drenthe.

Argumenten
1.1 De urgente maatschappelijke opgaven geven focus en een basis voor sturing.
Deze opgaven hebben als gevolg van de huidige ontwikkelingen hoge urgentie. In deze begroting 2023 focussen we op de opgaven.

2.1 De bestuurlijke bestedingsvoorstellen zijn integraal afgewogen op basis van de beschikbare middelen.
Op basis van het Meerjarig Investeringsplan en de Dynamische Prioriteiten Lijst (DPL) hebben we keuzes moeten maken. Deze keuzes hebben we gemaakt door urgente maatschappelijke opgaven voor het jaar 2023 te formuleren.

3.1 Stijging van OZB met 2,75% is noodzakelijk om ambities uit het coalitieakkoord waar te kunnen maken.
De indicering van 2,75% is fors lager dan de huidige inflatie en een beperkte verhoging van de OZB maakt het mogelijk om de ambities uit het coalitieakkoord te realiseren.

4.1 Afvalstoffenheffing en rioolrechten conform kaders van de raad
De kaders van de raad zijn het uitgangspunt voor de vaststelling van de tarieven en zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid.

5.1 Tijdige vaststelling van de Begroting 2023
De Begroting 2023 en meerjarenraming moeten volgens de gemeentewet voor 15 november a.s. door de raad zijn vastgesteld en aan gedeputeerde staten zijn aangeboden. De begroting is opgesteld op basis van de financiële uitgangspunten van de Kadernota 2023 en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Kanttekeningen
1.1 Politiek is keuzes maken
Voor alle voorstellen die wij doen zijn er alternatieven. Politiek is keuzes maken. De raad kan door middel van amendementen de begroting wijzigen.

Financiën

Bestedingsvoorstellen MJIP
In onderstaand overzicht worden de ontwikkelingen op financieel gebied voor het MJIP vanaf de begroting 2022 samengevat. Ook wordt er deze begroting een aantal bestedingsvoorstellen gedaan. Deze zijn toegelicht in de bijlage Dynamische Prioriteiten Lijst (DPL).

Nr	Budget MJIP	2023	2024	2025	2026	2027
1	Toevoeging begroting 2022	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
2	Gymzaal Esdal College		-43.000	-43.000	-43.000	-43.000
3	Toevoeging Herziening Gemeentefonds	187.500	562.500	937.500	937.500	937.500
4	Toevoeging knop 1 saldo begroting	200.000				
	Totaal:	**887.500**	**1.019.500**	**1.394.500**	**1.394.500**	**1.394.500**
	Bestedingsvoorstellen					
1	De Koel scenario 4b	457.000	457.000	457.000	457.000	457.000
2	Krediet voor een basisschool	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
3	GVVP	37.500	37.500	37.500	37.500	37.500
4	Renovatie gemeentehuis	140.000	140.000	140.000	140.000	140.000
5	Instandhouding kerncomplexen voetbal	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000
6	Investering bruggen	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
7	Aanpassing wegen Sportpark Odoorn	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
	Totaal:	**886.500**	**886.500**	**886.500**	**886.500**	**886.500**
	Restant:	**1.000**	**133.000**	**508.000**	**508.000**	**508.000**

De cijfers laten zien dat er na aftrek van deze voorstellen nog t/m 2025 financiële ruimte beschikbaar is om andere investeringen te realiseren. Besluitvorming hierover zal zoveel mogelijk volgen in toekomstige begrotingen, zodat er een goede integrale afweging kan worden gemaakt.

Bestedingsvoorstellen
We willen twee keer per jaar een integrale afweging maken over de bestedingsvoorstellen, namelijk bij de begroting en bij de BERAP 2023-I. In de Kadernota 2023 heeft u ingestemd met de autonome bestedingsvoorstellen 2023. De begroting 2023 bevat geen aanvullende autonome voorstellen.

In de Kadernota 2023 hebben we uw raad gevraagd om reactie te geven ten aanzien van de bestuurlijke bestedingsvoorstellen. We hebben uw reacties in ons voorstel van deze Begroting 2023 meegenomen. Wij vragen de raad om in te stemmen met de volgende bestuurlijke bestedingsvoorstellen met een hoge bestuurlijke prioriteit.

Nr	Bestuurlijke voorstellen met hoge prioriteit	Thema	Structureel	Incidenteel
	Investeringen		**2023**	**2023**
1	Afboeken sporthal De Koel	Leefomgeving		349.000
	Subtotaal:		**0**	**349.000**
	Beleidsmatige voorstellen	**Thema**		
1	Budget dorpsbudgetten	Inwoners	100.000	
2	Ouderen adviseur	Inwoners	46.000	
3	Trainees kiezen voor de toekomst	Toekomst		225.000
4	Buurtbemiddeling	Inwoners		30.000
5	BOCE beleidsagenda	Toekomst		75.000
6	Activiteitenbudget kinderraad	Inwoners	5.000	
7	Vitale vakantieparken	Economie		20.000
	Subtotaal:		**151.000**	**350.000**
	Bestuursprogramma	**Thema**		
1	Duurzaamheid	Toekomst	50.000	450.000
2	Wonen	Leefomgeving		250.000*
3	Armoede	Inwoners	50.000	125.000*
4	Zorg dichterbij en voorzieningen	Leefomgeving	50.000	200.000*
5	Preventie en inclusie	Inwoners	90.000	265.000
6	Participatie	Toekomst	50.000	250.000
	Subtotaal:		**290.000**	**1.540.000**
	Totaal:		**441.000**	**2.239.000**

*: Bij deze bestedingsvoorstellen wordt een gedeelte van de kosten gedekt uit een bestemmingsreserve. Dit is bij het voorstel op de DPL separaat toegelicht. In totaal wordt er € 250.000 aan de bestemmingsreserve covid-19 onttrokken en € 250.000 aan de bufferreserve gronden.

Voor een verdere toelichting op de bestedingsvoorstellen verwijzen we naar de bijlage Dynamische Prioriteiten Lijst (DPL).

Indien u instemt met onze voorstellen dan betekent dit voor Saldo begroting (knop 1) en Bestedingsruimte (knop 2) het volgende:

Knop 1 Saldo begroting	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Stand kadernota 2023	16.467	-104.222	-92.408	499.816	499.816
1. Amendement toeristenbelasting	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Stand na moties/amendementen	316.467	195.778	207.592	799.816	799.816
2. Meerkosten Esdal College	55.000	-43.500	-43.500	-43.500	-43.500
3. Uitbreiding 0,5 FTE wethouder	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
4. Fietspad Eeserstraat-Westdorpsbrug	-4.125	-4.125	-4.125	-4.125	-4.125
5. Meicirculaire 2022	860.000	785.000	710.000	635.000	635.000
6. Stelpost jeugdzorg				-520.000	-993.000
7. Financiering	38.774	-203.620	-258.528	-270.984	-313.624
8. Index 2027 (baten - lasten)					46.619
9. Actualisatie kleinere budgetten	62.606	73.566	98.574	126.262	104.664
10. OZB verhoging van 1,75% naar 2,75%	65.000	130.000	195.000	260.000	325.000
11. Overhevelen knop 1 naar MJIP	-200.000				
12. Overhevelen knop 1 naar knop 2	-700.000				
13. Bestuurlijke bestedingsvoorstellen	-441.000	-441.000	-441.000	-441.000	-441.000
Stand Begroting 2023	**2.721**	**442.099**	**414.013**	**491.469**	**65.850**

Knop 2 Beleidsintensivering	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Stand Kadernota 2023	635.210	1.115.772	1.115.772	1.115.772	1.115.772
1. Meicirculaire incidentele voordelen	200.000	400.000	587.500		
2. Overhevelen knop 1 naar knop 2	700.000				
3. Bestuurlijke bestedingsvoorstellen	-1.739.000				
4. Septembercirculaire 2022	500.000				
Stand Begroting 2023	**296.210**	**1.515.772**	**1.703.272**	**1.115.772**	**1.115.772**

Voor een toelichting op de mutaties verwijzen we naar de Begroting 2023.

Financiële update/BERAP 2022-II
Op verzoek van de raad wordt jaarlijks een financiële update gemaakt en deze update wordt u gelijktijdig met de begroting 2023 aangeboden, zodat de raad de inhoud van deze update kan betrekken bij de behandeling van de begroting. Vervolgens wordt de update verwerkt in BERAP 2022-II en deze rapportage wordt in de raadsvergadering van december behandeld en vastgesteld.

In deze begroting doen we een vooraankondiging van een tweetal investeringen in de financiële update / BERAP 2022-II. Feitelijk betreft het hier geen investeringen, omdat de bedragen niet worden geactiveerd, maar in 1 keer ten laste komen van de exploitatie. Voor het jaar 2022 zien we nog financiële ruimte hiervoor en komen dan ook in de financiële update / BERAP 2022-II met een voorstel over:

Sportpark Valthermond
Voor sportpark Valthermond is nog een bedrag nodig om de privatisering van enkele jaren geleden af te kunnen ronden. Na overleg met de vereniging is duidelijk geworden dat budget noodzakelijk is voor het afronden van het vernieuwen van het clubgebouw en de omliggende terreininrichting.

Voetbalvereniging Borger
We willen middelen beschikbaar stellen om het clubgebouw van de voetbalvereniging in Borger in 2024 vernieuwen. We gaan dat samen met de vereniging in 2023 voorbereiden. De velden zijn onlangs gerenoveerd. Ons voorstel is om in de financiële update / BERAP 2022-II een voorbereidingskrediet te vragen en tevens de helft van het geschatte benodigde bedrag op te voeren. Na de voorbereiding is duidelijk welk bedrag voor de totale vernieuwing van het clubgebouw noodzakelijk is. Vervolgens komen we in de Kadernota 2024 en Begroting 2024 met een aanvullend voorstel.

Energiearmoede
Voor de aanpak van energiearmoede nemen we op zeer korte termijn maatregelen. Daarvoor is aanvullende financiële dekking nodig. In de financiële update 2022 en BERAP 2022-II komen we met een voorstel hierover.

Communicatie
Voorgaande jaren hebben we in de Week In Week Uit de inwoners van onze gemeente over de begroting en de bestedingsvoorstellen geïnformeerd. Het is onze intentie om dit begin 2023 opnieuw te doen. De Begroting 2023 wordt tevens digitaal gepresenteerd.

Uitvoering
Voordat we de Begroting 2023 in de raad behandelen geven we uw raad de gelegenheid om technische vragen te stellen tijdens de speeddate op 24 oktober 2022. Tevens organiseren we op 27 oktober 2022 een commissie financiën waarin we de financieel specialisten van de verschillende fracties zullen meenemen in de gemaakte financiële keuzes. In de raad van 3 november 2022 wordt de Begroting 2023 ter vaststelling behandeld, zodat we de vastgestelde begroting voor 15 november 2022 bij de provincie kunnen aanleveren.

Na het beschikbaar stellen van de middelen zullen we uitvoering geven aan het bijhorende beleid. Aan de hand van bestuursrapportages zullen we u informeren over de uitvoering.

Bijlagen
1. Raadsbesluit begroting 2023;
2. Begroting 2023;
3. Bestuursprogramma 2023-2026;
4. Meerjarig investeringsplan memo;
5. Meerjarig investeringsplan tabel;
6. Collegevoorstel begroting 2023.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. D.C Rensen	mr. J. Seton